

УДК 371.3

DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.2.2021.08>*Світлана Корнєва,*

ORCID iD 0000-0001-9162-8183

*кандидат філологічних наук, доцент**кафедри теорії й методики мовно-літературної**та художньо-естетичної освіти**Миколаївський обласний інститут**післядипломної педагогічної освіти**вул. Адміральська, 4-а, 54001, м. Миколаїв, Україна**kornieva.svitlana@moipro.mk.ua*

ВИКОРИСТАННЯ ПРИСЛІВ'ІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті теоретично обґрунтовано необхідність використання англомовних прислів'їв для розвитку соціокультурної компетентності учнів на уроках англійської мови в школі. Здійснено вивчення питання про соціокультурну компетентність у працях педагогів. Установлено, що складові пареміологічного фонду є важливим матеріалом під час викладання іноземної мови для виховання культурної грамотності учнів. Визначено сімдесят п'ять англійських прислів'їв, які найчастіше вживаються нині в Сполучених Штатах Америки, для розроблення та впровадження вправ і завдань на уроках англійської мови. З'ясовано, що застосування прислів'їв на уроках англійської мови є одним із ефективних прийомів навчання фонетичного, граматичного та мовного матеріалу. Як наслідок, покращується вимова учнів, знання про граматичні конструкції, збагачується лексичний запас, що сприяє вдосконаленню комунікативних навичок, підвищенню мотивації до вивчення англійської мови, розвитку соціокультурної компетентності учнів.

Ключові слова: *англійська культура; граматичні форми; комунікативні навички; лексика; мотивація; пареміологічний фонд; прислів'я; соціокультурна компетентність; учні; фонетика.*

© Корнєва С. Є., 2021

Вступ. Прислів'я є одними з головних складових пареміологічного фонду кожної мови. Ці одиниці мови привертають увагу дослідників багатьох наукових напрямів. Водночас прислів'я відображають культурну спадщину свого народу, що вказує на їхню культурологічну та соціальну цінність. У цих одиницях яскраво відображено народні переконання щодо позитивності чи негативності певного явища, події, людської поведінки, риси характеру тощо. Інформація, яку охоплюють прислів'я, є безмежним простором, що дозволяє зрозуміти та усвідомити мову народу. Оскільки

прислів'я переважно є закінченими реченнями, знання цих одиниць мови не тільки сприяє розвитку комунікативних навичок, але також і формує розуміння структури мови в цілому, особливо під час вивчення лексики, граматики та синтаксису іноземної мови.

Сучасні вимоги до базової середньої освіти, що викладені в «Державному стандарті повної загальної середньої освіти», передбачають набуття учнями в результаті навчання низки компетентностей. Серед цих компетентностей «культурна компетентність, що передбачає наявність стій-

кого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва» (Державний стандарт повної загальної середньої освіти, 2020). Зважаючи на це, можемо зробити висновок, що оволодіння знаннями про культуру мови, яка вивчається, є не тільки важливим для подальшого спілкування та взаємодії з представниками інших народів, з огляду на інтенсивні процеси глобалізації (Кирилова Н., 2020), а також є обов'язковою вимогою до загальної середньої освіти в Україні.

Мета статті полягає у визначенні етапів роботи з найуживанішими англійськими прислів'ями для розвитку соціокультурної компетентності учнів на уроках англійської мови в школі.

Реалізація мети статті здійснюється через виконання таких **завдань**:

- дослідити питання про вивчення пареміологічного фонду мови для формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів;

- визначити найуживаніші прислів'я англійської мови;

- представити етапи використання найбільш уживаних прислів'їв для тренування й закріплення фонетичного, граматичного та мовного матеріалу на уроках англійської мови.

Вивчення пареміологічного фонду мови для формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів. Соціокультурну компетентність як мотиваційну складову в процесі навчання розглядають багато дослідників. Питання про формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів та студентів у процесі навчання досліджували вчені з різних аспектів, а саме: І. Бім, Н. Гальскова,

В. Сафонова, С. Грачова, Л. Литвинова та ін. вивчають структуру та принципи формування соціокультурної компетентності; М. Байрам, В. Біблер, С. Ніколаєва та ін. – питання взаємозв'язку іноземної мови та культури на засадах педагогічних підходів; О. Бондаренко, А. Гусєва, О. Смирнова та ін. – зміст, методи й прийоми навчання в соціокультурному аспекті (Топчій Л. С., 2014, с. 199).

Перш ніж зосередити увагу на понятті «соціокультурна компетентність» розглянемо власне значення поняття «компетентність». За А. В. Семеновою, поняття «компетентність» у «Словнику-довіднику з професійної педагогіки» визначається так: «Компетентність (лат. *competens, competentis* – здібний, відповідний) – освічений у визначеній галузі; той, хто має право за власними знаннями чи повноваженнями виконувати або вирішувати „будь-що”» (Словник-довідник з професійної педагогіки, 2006, с. 85). Отже, певна компетентність передбачає освіченість та обізнаність.

Досліджуючи поняття «соціокультурна компетентність» під час вивчення іноземної мови, науковці здебільшого намагаються насамперед окреслити зміст соціокультурної складової. Так, на думку Т. Колодько, формування соціокультурної компетенції передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми соціальної поведінки її носіїв і вміння використовувати мовні засоби відповідно до національно зумовлених особливостей їхнього вживання (Колодько Т. М., 2006, с. 38). На думку В. Вітюк, семантика поняття «соціокультурна компетентність» включає здатність будь-якої особистості усвідомлювати та оцінювати тексти певної культури, розуміти історію, звичаї і традиції, цінності тощо, що створює міцне підґрунтя для вдосконалення комунікативних навичок (Вітюк В., 2013, с. 477). Л. Вольнова розуміє соціокультурну компетентність як інтеграційну особистісно-професійну якість, яка забезпечує ефективну взаємодію з іншими людьми та спрямована на створення умов

«для успішного входження в динамічний, полікультурний соціум, самовизначення та самореалізацію в ньому» (Вольнова Л. М., 2009, с. 140). Як бачимо, соціокультурна компетентність передбачає здатність розуміти культуру народу та є такою професійною якістю, що забезпечує успішне спілкування людей.

Варто зазначити, що, вивчаючи соціокультурну компетентність, науковці не лише намагаються пояснити її зміст, але й подають вичерпні, теоретично обґрунтовані класифікації структурних одиниць. Так, В. Сафонова в структурі соціокультурної компетентності виокремлює загальнокультурний, лінгвокраїнознавчий, соціолінгвістичний та культурознавчий компоненти (Сафонова В. В., 1991). І. Воробйова вказує на лінгвокраїнознавчі, соціально-психологічні та культурологічні знання під час формування соціокультурної компетентності учнів старшої школи засобами іноземної мови (Воробйова І. А., 2003). Розкриваючи зміст соціокультурної компетентності, Л. Шутовська вважає, що ця компетентність є важливою метою під час викладання англійської мови, зважаючи на необхідність долучення студентів до вивчення культури й ментальності народу, мова якого вивчається (Шутовська Л. В., 2018, с. 551). Так само, І. Коломійчук доводить, що використання аутентичного матеріалу для ефективного формування соціокультурної компетентності сприяє підвищенню рівня мотивації до вивчення іноземної мови, забезпечує розвиток комунікативних навичок учнів, допомагає під час засвоєння лексичного матеріалу, активізує асоціативну пам'ять і мисленнєві процеси (Коломійчук І. М., 2017, с. 104–105). Отже, соціокультурна компетентність формується, зважаючи на вивчення культурної складової мови.

Прислів'я, приказки й інші пареміологічні одиниці є культурною спадщиною кожного народу. Крім того, ці мовні одиниці уособлюють бачення та відчуття світу людей, своєрідний лінгвокультурний код нації. Пареміологічні одиниці привертають увагу не тільки лінгвістів, але й педагогів,

оскільки сприяють формуванню знань про мову та культуру народу. Зокрема Ж. Юркевич, обґрунтовуючи необхідність використання прислів'їв та приказок на уроках англійської мови в школі, репрезентує різні способи застосування прислів'їв та приказок у процесі формування мовної компетентності школярів (Юркевич Ж. В., 2018). Так само Я. Владимірова та Е. Зейнутдінова звертають увагу на вивчення французької мови через використання прислів'їв та приказок під час навчання. Автори описують прийоми роботи з прислів'ями та приказками, звертаючи увагу на їхню важливу роль під час удосконалення мовних навичок учнів (Владимірова Я. А., Зейнутдінова Э. Ш., 2019).

Отже, вивчення прислів'їв на уроках іноземної мови дає змогу учням долучитися до розуміння соціальних і культурологічних особливостей іншого народу. Як результат, в учнів розвивається та формується соціокультурна компетентність, тому розроблення вправ на матеріалі пареміологічного фонду водночас з упровадженням цих вправ на уроках іноземної мови є до речним та важливим аспектом діяльності сучасного вчителя.

Пареміологічний фонд англійської мови є надзвичайно багатим. Як зазначає Вольфганг Мідер, ще наприкінці ХХ століття радянськими (Григорій Львович Перм'яков) та зарубіжними пареміологістами (Петер Грзюбек, Христовер Хлоста) доведено, що вивчення прислів'їв, приказок, анекдотів, слоганів тощо сприяє формуванню культурної грамотності учнів. Крім того дослідник зазначає, що надзвичайно важливо навчати найвідоміших та сучасних прислів'їв, а не таких, що нечасто вживаються як у розмовному мовленні, так і в письмових текстах. Прислів'я, які належать до пареміологічного мінімуму мови, на думку вченого, є частиною культурної грамотності носіїв мови. Зважаючи на це, учитель, який навчає іноземної мови, обов'язково має вносити ці одиниці до матеріалу, який викладається учням на уроках (Mieder W., 2004, p. 128).

Варто зазначити, що нині вже є зібрання найуживаніших прислів'їв, які розроблені та перевірені під час упровадження на уроках рідної мови (серед них зібрання російською, хорватською, англійською, чеською, німецькою, угорською та іншими мовами). Крім того були проведені емпіричні дослідження, відповідно до яких визначено пареміологічний мінімум, а саме сімдесят п'ять англійських прислів'їв, які найчастіше живаються в Сполучених Штатах Америки (Mieder W., 2004, p. 129). Уважаємо доречним використати саме ці прислів'я під час розроблення вправ для формування соціокультурної компетентності учнів на уроках англійської мови.

Етапи використання найуживаніших прислів'їв для тренування й закріплення фонетичного, граматичного та мовного матеріалу на уроках англійської мови. На уроці англійської мови доречно використовувати прислів'я для введення та закріплення фонетичного матеріалу, під час пояснення граматичних структур для поповнення лексичного запасу учнів, а також розвитку монологічного та діалогічного мовлення. Варто зазначити, що деякі прислів'я вирізняються ритмічністю, яка дозволяє учням визначати логічний наголос, удосконалювати вимову та розвивати ритміко-інтонаційні навички. На початковому етапі викладання англійської мови прислів'я можливо використовувати для опрацювання звуків.

Для відпрацювання голосних англійської мови у пригоді можуть стати такі прислів'я:

[ɒ] – Honesty is the best policy;

[e] – Early to bed and early to rise, makes a man healthy, wealthy, and wise;

[ɪ] – Big fish eat little fish. If the shoe fits, wear it;

[i:] – A friend in need is a friend indeed, The squeaky wheel gets the grease.

Тренування вимови англійських дифтонгів є можливим завдяки використанню таких прислів'їв:

[eɪ] – Haste makes waste, An apple a day keeps the doctor away;

[aɪ] – Out of sight, out of mind;

[eə] – Where there's a will, there's a way.

Серед приголосних звуків, які можливо відпрацювати за допомогою найуживаніших англійських прислів'їв, такі:

[f] – Birds of a feather flock together;

[k] – Curiosity killed the cat;

[l] – Let sleeping dogs lie, He who laughs last, laughs best, Live and let live;

[s] – The grass is always greener on the other side of the fence;

[θ] – A picture is worth a thousand words;

[t] – It takes two to tango, Never put off till tomorrow what you can do today;

[w] – Waste not, want not.

Варто зауважити, що використання прислів'їв на уроці «надає мові емоційності, сприяє вихованню і розвитку особистості учня» (Юркевич Ж. В., 2018, с. 55). Із-поміж найуживаніших прислів'їв, що мають повчальний зміст, зазначимо: *Practice makes perfect, Look before you leap, When in Rome, do as the Romans do* та інші.

На подальших етапах викладання англійської мови в школі прислів'я можуть допомогти вивченню та закріпленню граматичного і лексичного матеріалу. Розвитку граматичних навичок учнів сприяє розроблення й удосконалення вправ для тренування та закріплення граматичних конструкцій, які представлені в прислів'ях. Так, прислів'я можливо використовувати для відпрацювання граматичних форм іменників, займенників, дієслів, прикметників тощо. Далі розглянемо, які граматичні форми функціонують у найуживаніших прислів'ях.

Число іменників:

1) *однина* – A rolling stone gathers no moss, A watched pot never boils, A friend in need is a friend indeed;

2) *множина* – Birds of a feather flock together, New brooms sweep clean, Chickens come home to roost, Big fish eat little fish;

3) *незлічувальні* – Absence makes the heart grow fonder, Haste makes waste, Money talks.

Групи займенників:

1) особові (*personal*): *you, he, it, they* – Look before *you* leap, If the shoe fits, wear *it*, *He* who hesitates is lost, Don't count your chickens before *they*'re hatched;

2) присвійні (*possessive*): *his, its, your* (*possessive adjectives*) – A fool and *his* money are soon parted, Don't judge a book by *its* cover, You cannot have *your* cake and eat it too;

3) відносні (*relative*): *who, that* – He *who* laughs last, laughs best, He *who* hesitates is lost, All *that* glitters is not gold;

4) неозначені (*indefinite*): *every, all, other* – *Every* cloud has a silver lining, One hand washes the *other*, *All*'s well that ends well.

Уживання артиклів:

1) неозначений (*indefinite*): *a/an* – Two wrongs don't make *a* right, *A* penny saved is *a* penny earned, *An* ounce of prevention is worth *a* pound of cure;

2) означений (*definite*): *the* – *The* early bird catches *the* worm, *The* squeaky wheel gets *the* grease, A bird in *the* hand is worth two in *the* bush.

Час дієслів:

1) *Present Simple* – The apple *doesn't fall* far from the tree, Early to bed and early to rise, *makes* a man healthy, wealthy, and wise, Easy *come*, easy *go*, Misery *loves* company, Still waters *run* deep;

2) *Past Simple* – First come, first *served*, Curiosity *killed* the cat.

Стан дієслів: *Present Simple Passive* – A fool and his money *are* soon *parted*, Don't count your chickens before they *'re hatched*.

Форми дієслова «to be»: *is* – A bird in the hand *is* worth two in the bush, Love *is* blind, Time *is* money.

Модальні дієслова: *can (can't, cannot), let, make* – Beggars *can't* be choosers, You *cannot* have your cake and eat it too, *Let* sleeping dogs lie, Live and *let* live, You *can* lead a horse to water, but you *can't make* him drink.

Наказовий спосіб дієслів: *Don't cross* the bridge till you come to it, *Spare* the rod and *spoil* the child, *Waste* not, *want* not.

Конструкція «there is/ there's» –

Where *there's* smoke, *there's* fire, Where *there's* a will, *there's* a way.

Прислівники часу: Never put off till *tomorrow* what you can do today, If *at first* you don't succeed, try, try again.

Ступені порівняння прикметників:

1) вищий – *Better* late than never, *Easier* said than done, The grass is always *greener* on the other side of the fence, Two heads are *better* than one;

2) найвищий – Honesty is *the best* policy.

Порівняльні конструкції: *like, as* – *Like* father, *like* son, Do unto others *as* you would have them do unto you, When in Rome, do as the Romans do.

Умовні конструкції: *if, while, when* – *If* the shoe fits, wear it, *If* at first you don't succeed, try, try again, Make hay *while* the sun shines, *When* it rains, it pours, Strike *while* the iron is hot.

Числівники:

1) кількісні – *one, two, nine, thousand*: *Two* heads are better than *one*, A picture is worth a *thousand* words, A stitch in time saves *nine*;

2) порядкові – *first*: *First* come, *first* served.

Крім того, прислів'я є важливими під час навчання лексики, різноманітність якої розвиває навички говоріння. Змістова неповторність найуживаніших прислів'їв сприяє долученню їх до тематичного словника учня. Так, під час вивчення деяких тем, прислів'я можуть не тільки збагатити словниковий запас учня, але й розвинути усвідомлення англійської культури. Далі розглянемо теми, вивчення лексики яких можна доповнити найуживанішими англійськими прислів'ями.

1. Тема «Тварини» («*Animals*»): *bird, worm, horse, chicken, dog, fish, cat* – A *bird* in the hand is worth two in the bush, *Birds* of a feather flock together, The early *bird* catches the *worm*, Don't look a gift *horse* in the mouth, Don't change horses in the middle of the stream (mid-stream), You can lead a

horse to water, but you can't make him drink, *Chickens* come home to roost, Don't count your chickens before they're hatched, Let sleeping *dogs* lie, You can't teach an old *dog* new tricks, Big *fish* eat little *fish*, Curiosity killed the *cat*.

2. Тема «Частини тіла» («Parts of the body»): *hand, heart, eye, skin, mouth, head* – A bird in the *hand* is worth two in the bush, Many *hands* make light work, One *hand* washes the other, Absence makes the *heart* grow fonder, Beauty is in the *eye* of the beholder, Beauty is only *skin* deep, Don't look a gift horse in the *mouth*, Two *heads* are better than one.

3. Тема «Їжа» («Food»): *apple, cake, broth, eggs* – An *apple* a day keeps the doctor away, The *apple* doesn't fall far from the tree, You cannot have your *cake* and eat it too, Too many cooks spoil the *broth*, Don't put all your *eggs* in one basket.

4. Тема «Сім'я» («Family»): 1) сімейні стосунки (*family relations*) – The apple doesn't fall far from the tree, Chickens come home to roost; 2) члени сім'ї (*family members*): *child, father, son* – Spare the rod and spoil the *child*, Like *father*, like *son*.

5. Тема «Явища природи» («Nature»): *sun, rain* – Make hay while the *sun* shines, When it *rains*, it *pours*.

6. Тема «Почуття» («Feelings») – Absence makes *the heart* grow fonder, He who *hesitates* is lost, *Love* is blind, Out of sight, out of *mind*, *Misery loves* company.

7. Тема «Особистість» («Personality») – *Beggars* can't be *choosers*, A *fool* and his money are soon parted, *Honesty* is the best policy, An ounce of *prevention* is worth a pound of *cure*, The *squeaky wheel* gets the grease.

8. Тема «Зовнішність» («Appearance») – Don't *judge* a book by *its cover*, *Beauty* is in the eye of the beholder, Beauty is only skin deep, All that *glitters* is *not gold*.

9. Тема «Діяльність» («Activity») – Don't cross the bridge till you come to it, New brooms sweep clean, Haste makes waste, Make hay while the sun shines, Strike while the iron is hot.

10. Тема «Робота» («Work») – *Business* before pleasure, Many hands make *light work*, Easier said than *done*, Never *put off* till tomorrow what you *can do* today.

11. Тема «Стосунки» («Relations») – Birds of a feather flock together, A friend in need is a friend indeed, One hand washes the other, If the shoe fits, wear it, It takes two to tango.

12. Тема «Гроші (прибуток)» («Money (income)») – *Money* talks, A *penny* saved is a *penny* earned, *Penny* wise and *pound* foolish, Time is *money*, *Waste* not, want not.

Зазначені англomовні прислів'я можуть бути використані під час практики усного мовлення через повторення (індивідувальне та групове) учнями лексичного матеріалу. Крім того, ці прислів'я є важливими для розроблення та вдосконалення письмових завдань для учнів на уроках англійської мови. Отже уживання прислів'їв в усному мовленні водночас із виконанням вправ для письмового відпрацювання сприяють не тільки закріпленню словникового мінімуму теми уроку, але й розвитку соціокультурної компетентності учнів, зважаючи на доповнення знань про світовідчуття та світорозуміння носіїв англійської мови.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, використання найуживаніших прислів'їв на уроках англійської мови є невід'ємним аспектом під час вивчення фонетики, граматики та лексики. Збагачення лексичного запасу та закріплення знань про граматичні конструкції, що відтворені в прислів'ях, сприяють розвитку та вдосконаленню комунікативних навичок і соціокультурної компетентності учнів. Крім того, розроблення й опрацювання вправ і завдань із прислів'ями можуть підвищувати мотивацію учнів до вивчення англійської мови та її особливостей. Перспективою подальших досліджень є виокремлення, аналіз та розроблення вправ із найуживанішими фразовими дієсловами й ідіомами англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітюк В. В. Основні шляхи формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи / В. В. Вітюк // Рідне слово в етнокультурному вимірі. – 2013. – С. 474–479.
2. Владимірова Я. А. Приемы работы с пословицами и поговорками на уроке французского языка на средней ступени / Я. А. Владимірова, Э. Ш. Зейнутдинова // Современные методы и технологии преподавания иностранных языков : сб. науч. ст. / Чуваш. гос. пед. ун-т ; отв. ред. Н. В. Кормилина, Н. Ю. Шугаева. – Чебоксары : Чуваш. гос. пед. ун-т, 2019. – С. 181–186.
3. Вольнова Л. М. Соціокультурна компетентність як складова підготовки студентів – майбутніх фахівців системи діяльності «людина-людина» / Л. М. Вольнова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : [зб. наук. праць]. – Випуск 28 (52). – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – С. 137–145.
4. Воробйова І. А. Формування соціокультурної компетенції учнів старшої школи засобами іноземної мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Воробйова Ірина Анатоліївна. – К. : Інститут педагогіки АПН України, 2003. – 193 с.
5. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886
6. Кириллова Н. Б. Возможен ли диалог культур в эпоху глобализации и цифровизации? Обсерватория культуры. – 2020. – № 17(6). – С. 576–581. DOI:<https://doi.org/10.25281/2072-3156-2020-17-6-576-581>.
7. Колодько Т. М. Спрямування іншомовної соціокультурної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов на міжкультурне спілкування у процесі професійної підготовки / Т. М. Колодько // Рідна школа. – 2006. – № 7. – С. 38–39.
8. Коломійчук І. М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови / І. М. Коломійчук // Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. – 2017. – № 1. – С. 102–105.
9. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Сафонова Виктория Викторовна. – Москва : Высшая школа, 1991. – 311 с.
10. Словник-довідник з професійної педагогіки / За ред. А. В. Семенової. – Одеса : Пальміра, 2006. – 221 с.
11. Топчій Л. С. Соціокультурна компетентність у структурі професійної компетентності майбутніх учителів-філологів / Л. С. Топчій // Наука і освіта. – 2014. – № 10. – С. 198–203.
12. Шутовська Л. В. Мета та зміст формування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів під час читання англомовних публіцистичних текстів / Л. В. Шутовська // Молодий вчений. – 2018. – № 5(2). – С. 550–552.
13. Юркевич Ж. В. Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови у школі / Ж. В. Юркевич // Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін : збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне : РДГУ, 2018. – С. 53–58.
14. Mieder W. Proverbs : a handbook / Wolfgang Mieder. – Westport, Connecticut, USA : Greenwood Press, 2004, 305 p.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПОСЛОВИЦ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Корнева Светлана,

кандидат филологических наук, доцент
кафедры теории и методики языково-литературного
и художественно-эстетического образования
Николаевский областной институт
последипломного педагогического образования
ул. Адмиральская, 4-а, 54001, г. Николаев, Украина
kornieva.svitlana@moippo.mk.ua

В статье теоретически обоснована необходимость использования англоязычных пословиц для развития социокультурной компетентности учащихся на уроках английского языка в школе. Изучен вопрос о социокультурной компетентности в трудах педагогов. Установлено, что составляющие паремнологического фонда являются важным материалом в процессе обучения иностранному языку для воспитания культурной грамотности учеников. Определены семьдесят пять английских пословиц, наиболее часто употребляемые в Соединенных Штатах Америки, для разработки и внедрения упражнений и заданий на уроках английского языка. Выяснено, что применение пословиц на уроках английского языка является одним из эффективных приемов обучения фонетическому, грамматическому и языковому материалу. Как следствие, улучшается произношение учеников, знания о грамматических конструкциях, обогащается лексический запас, способствующий совершенствованию коммуникативных навыков, повышению мотивации к изучению английского языка, развитию социокультурной компетентности учащихся.

Ключевые слова: английская культура; грамматические формы; коммуникативные навыки; лексика; мотивация; паремнологический фонд; пословица; социокультурная компетентность; учащиеся; фонетика.

USAGE OF PROVERBS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT'S SOCIOCULTURAL COMPETENCE AT ENGLISH LESSONS

Kornieva Svitlana,

Candidate of Philological Sciences (Ph. D.),
Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Language,
Literature, Art and Aesthetic Education
Mykolaiv In-Service Teachers Training Institute
4-a Admiralska Street, 54001, Mykolaiv, Ukraine
kornieva.svitlana@moippo.mk.ua

In the article the necessity of the usage of the most actual English proverbs in order to develop the sociocultural competence of students at the English lessons at school is justified in theory. The study of a question about the sociocultural competence in academic works is carried out. The collection of the paremiological units is proved to be the important material in teaching foreign languages. These units influence the formation of the cultural literacy of students. The most frequently used English proverbs are found to include them in the exercises and tasks.

The basic principles of the usage of the most actual English proverbs at the first and further stages of students' education are presented. The result of research of paremiological collection is the establishment of the paremiological minimum of the common Anglo-American proverbs. Wolfgang Mieder defines seventy five Anglo-American proverbs which are the most well-known and current ones. The scholar supports the idea that it is important to teach proverbs to foreign-

language learners at English lessons.

The most well-known proverbs are proposed to be used in teaching pronunciation of four vowel sounds, three diphthongs, and seven consonant sounds. Moreover, these proverbs can be taken as examples during presenting grammar rules concerning formation of present simple and past simple tenses, degrees of comparisons, singular and plural nouns, etc. Some proverbs can also become useful in teaching words of common topics, such as: food, animals, feelings, etc.

After all, teaching proverbs is an effective way in teaching sounds, grammatical forms and lexical units. As a result, students improve their pronounciational skills, knowledge about grammatical constructions and expand their vocabulary. Furthermore, teaching proverbs can help students to develop their communicative skills, increase their motivation and interest in learning English as well as to form sociocultural competence.

Keywords: *communicative skills; English culture; grammatical forms; motivation; paremiological minimum; phonetics; proverb; sociocultural competence; students; vocabulary.*

REFERENCES

1. Kirillova, N. B. (2020). Vozmozhen li dialog kul'tur v jepohu globalizacii i cifrovizacii? [Is a Dialogue of Cultures Possible in the Era of Globalization and Digitalization?]. *Observatory of Culture*, 17(6). Retrieved from: DOI:<https://doi.org/10.25281/2072-3156-2020-17-6-576-581> (rus.).
2. Kolodko, T. M. (2006). Spriamuvannia inshomovnoi sotsiokulturnoi kompetentsii maibutnikh vchyteliv inozemnykh mov na mizhkulturne spilkuvannia u protsesi profesiinoi pidhotovky [Direction of foreign sociocultural competence of future teachers of foreign languages on a cross-cultural communication in the process of professional preparation]. *Ridna shkola*, 7, 38–39 (ukr.).
3. Kolomiichuk, I. M. (2017). Avtentychni materialy yak efektyvnyi zasib zabezpechennia sotsiokulturnoho spriamuvannia protsesu navchannia inozemnoi movy [Authentic materials as an effective way of sociocultural direction of a process of teaching the foreign language]. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya: Pedagogika i psykhologiya*, 1, 102–105 (ukr.).
4. Mieder, Wolfgang. (2004). *Proverbs: a handbook*. Westport, Connecticut, USA: Greenwood Press (eng).
5. Safonova, V. V. (1991). *Sociokul'turnyj podhod k obucheniju inostrannym jazykam* [Sociocultural approach to educating the foreign languages]. (Doctor's thesis). Moskva: Vysshaja shkola (rus).
6. Semenova, A. V. (Ed.). (2006). *Slovnnyk-dovidnyk z profesiinoi pedagogiki* [A reference-dictionary of professional pedagogics]. Odesa: Palmira (ukr).
7. Shutovska, L. V. (2018). Meta ta zmist formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii maibutnikh vchyteliv pid chas chytannia anhlomovnykh publitsystychnykh tekstiv [The aim and sense of forming of sociocultural competence of future teachers during reading English public texts]. *Molodyi vchenyi*, 5(2), 550–552 (ukr).
8. State standard of complete general secondary education. Resolution of CMU № 898, 30.09.2020. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (ukr).
9. Topchii, L. S. (2014). Sotsiokulturna kompetentnist u strukturi profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv [Sociocultural competence in structure of professional competence of future teachers-philologists]. *Nauka i osvita*, 10, 198–203 (ukr).
10. Vitiuk, V. (2013). Osnovni shliakhy formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti uchniv pochatkovoї shkoly [Main ways of forming of the social and cultural competence of the pupils of primary school]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri*, 474–479 (ukr).
11. Vladimirova, Ja. & A., Zejnutdinova, Je. Sh. (2019). Priemy raboty s poslovicami i pogovorkami na uroke francuzskogo jazyka na srednej stupeni [Methods of work with proverbs and saying at the French lesson at the secondary education]. *Sovremennye metody i tehnologii prepodavanija inostrannykh jazykov: sb. nauch. st., Chuvash. gos. ped. un-t, N. V. Kormilina*

(red.), N. Ju. Shugaeva (red.). Cheboksary: Chuvash. gos. ped. un-t., 181–186 (rus).

12. Volnova, L. M. (2009). Sotsiokulturna kompetentnist yak skladova pidhotovky studentiv – maibutnikh fakhivtsiv systemy diialnosti «liudyna-liudyna» [Socio-cultural competence as a constituent of preparation of students – future specialists of sphere of activity “man-man”]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, випуск 28 (52). Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 137–145 (ukr).

13. Vorobiova, I. A. (2003). *Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii uchniv starshoi shkoly zasobamy inozemnoi movy* [Forming of the sociocultural competence of students of senior school by means of the foreign language]. (Doctor’s thesis). Kyiv: Instytut pedahohiky APN Ukrainy (ukr).

14. Yurkevych, Zh.V. (2018). Vykorystannia prysliviv i prykazok na urokakh anhliiskoi movy u shkoli [Proverbs and sayings usage at English lessons in secondary school]. *Aktualni problemy filolohii ta metodyky vykladannia humanitarnykh dystsyplin*. Naukovi zapysky Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu. Rivne: RDHU, 53–58 (ukr).